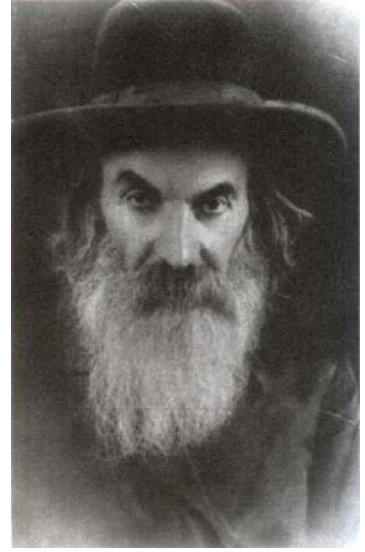
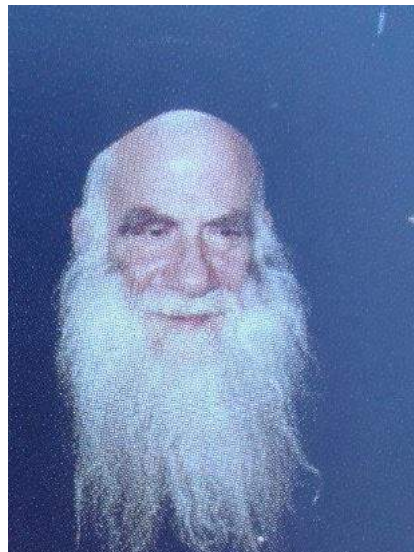
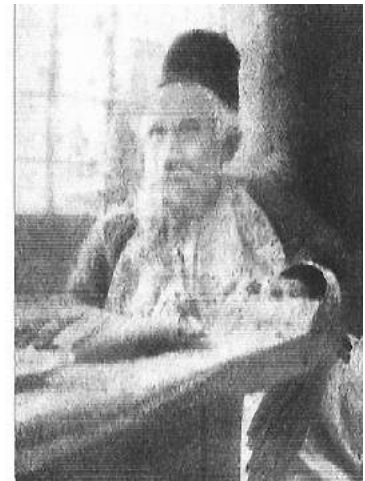

פנינו הצדיקים

הרב שלמה אליעזר אלפנדר זצ"ל המכונה ה'סבא קדישא': נולד בשנת ה'תק"פ (1819) באיסטנבול. משפחתו מיוחסת עד לבצלאל בן אורי משבט יהודה. התייתם בגיל צעיר מאביו. כבר בילדותו היה בקי בכל מכמני התורה. **בעל זיכרון מופלא, בור סוד שאינו מאבד טיפה.** בעודו אברך מינוהו לחבר המועצה הרוחנית של יהודי קושטא. לאחר נישואיו החל לאסוף אל ביתו יתומים ושימש להם כאבא. כשנת ה'תרי"ב החל לשמש כראש ישיבה בישיבת הנגיד ר' אברהם פואה בקושטא, אך רבינו סירב לקבל משכורת גבוהה יותר מהמלגה שניתנה לאברכי הישיבה. ענוותנותו מופלאה. **גאון בנגלה ובנסתר. מקובל. בעל קבלה מעשי. מלומד בניסים. בעל רוח-הקודש.** בשנת ה'תרנ"ז נבחר על ידי קהילת דמשק כחכם באשי של דמשק.

עשירי קושטא יסדו בעבורו ישיבה, אשר העמידה גדולי עולם. לאחר מכן עלה לצפת ולאחר תקופה קצרה עבר לירושלים. הנהגות מיוחדות היו מנת חלקו: בכל בוקר היה משכים להתפלל שחרית 'ותיקין' עם הנץ החמה, מבלי להחסיר ואפילו פעם אחת. **גם כאשר היה מוטל על ערש דוי בבית-החולים, תמיד התגבר כארי להתפלל השכם בבוקר. מעולם לא נהנה בכספי ציבור וסירב לקבל תמיכה. כל סכום שהגיע לידיו ניתן לצדקה.** כל מעשיו והנהגותיו היו בדרך של 'הצנע לכת' וברח מן הכבוד. בכל פעם שרצה לנסוע למקומות הקדושים, לא היה מודיע את זמן נסיעתו, כדי שלא יבואו ללוותו ולכבדו. **בקי היה בכל מקצועות התורה: ש"ס, פוסקים, ראשונים ואחרונים סדורים היו בעל-פה ואת תשובותיו המעמיקות עונה היה מבלי שהוצרך לעיין בספרים.** הרחוב בו התגורר בירושלים קרוי על שמו. נפטר ב-כ"ב אייר בשנת ה'תר"צ (1930). ציונו בהר הזיתים בירושלים. חי כ-111 שנים.

אביו: ר' אהרון. **אמו:** מרת חווה. בנו יחידו נפטר בגיל הינקות והוא נותר ערירי כל ימי חייו. **מתלמידיו:** המקובלים הגאונים ר' דוד לניאדו, ר' יצחק נסים, ר' חיים אלעזר שפירא (מח"ס 'מנחת אלעזר'- האדמו"ר ממונקאטש), ר' חזקיהו מדיני (ה'שדי-חמד'), ר' חיים שאול הכהן דוויק, ר' יעקב חיים סופר, ר' מנחם מנשה, ר' יצחק אקריש. **מספריו:** שו"ת מהרש"א. שאר ספריו אבדו ולא יצאו לאור.

בעיר דמשק התודע רבינו לגאון ר' יצחק אבולעפיה, שהיה תלמיד חכם משכמו ומעלה אשר כל התורה הייתה ערוכה לפניו. נוהג היה לבוא לביתו של הרב אבולעפיה לעיתים מזומנות, ושני הרבנים עסקו בפלפול דאורייתא שעות ארוכות. כל אחד מהם הכיר בגדולתו של חברו. כאשר חלה ר' יצחק אבולעפיה במחלה קשה מאוד, ולא יכל היה לזוז ממקומו או לדבר. הרופאים שבדקו את הרב כבר כמעט אמרו נואש לחייו. כשהגיע הדבר לאוזניו של רבינו, מיהר לבקר את חברו ולדרוש בשלמו. כשנכנס לחדר, פתח ואמר: "**חכם יצחק, הנני מבטיחו שיקום מחולי זה, אבל רק אם יאמין בכוח הבטחתי, ובאותו כוח יקום ויתחזק ויהיה בריא.**" ענה ר' יצחק במאמצים עילאיים: "אמן" בכוונה גדולה. ואכן, לא אחרה להתקיים ברכתו של הצדיק, ולאחר כמה ימים **קם ר' יצחק מחוליו הכבד והסתובב כאחד האדם. הרופאים לא ידעו את נפשם מרוב השתוממות ופליאה, כיצד קם אדם זה מערש דווי וצועד כאחד האדם?**

ימים מספר לאחר מכן יצא קול בעיר, כי אחד ממקורביו של ר' יצחק נפל למשכב ונפטר לבית-עולמו. כיוון שאותו אדם גר בשכנות לרבינו, הלך ללוותו בדרכו האחרונה, וגם הרב יצחק אבולעפיה, שהיה קרובו, הלך לגמול חסד של אמת. בעת לכתם סיפר ר' יצחק לר' שלמה: "כאשר באת לביתי והבטחתי לי, כי אקום ממחלתי - האמנתי לדברך בלב שלם. **אותה שעה הנפטר, שעתה מובל לבית-קברות, היה בביתי ומילא פיו צחוק, פנה לאחד הנוכחים ואמר: 'וכי סבור ר' שלמה אליעזר, כי כוחו רב כל כך? ר' יצחק חולה אנוש ודבר לא יקימו ממיטתו.'**" "והנה, קמתי ממיטת חוליי ודברך קמו והיו. ואילו אותו אדם נענש על זלזולו בדברי חכמים ונפטר בדמי ימיו". שמע ר' שלמה את דבריו המופלאים של רעו, ר' יצחק אבולעפיה, וביקשו לשומרם כמסים עימו, לבל יפורסמו באוזני המוני העם.

פעם אחת בא אדם לשאול בעצתו של הרב אודות חלום מעורר תמיהה, **עוד בטרם פנה לרב להציע את ספקותיו, פתח הרב ואמר: 'הנה בעל החלומות הלזה בא. אבל אל תירא ואל תחת', ולאחר מכן פתר לו את החלום בטרם סיפר לו את החלום.** מלא הערצה ופליאה לרב שב היהודי לביתו.

בשנת ה'תרע"ד (1914) רבינו הגיע לדור בעיר צפת תובב"א. אותו זמן היה תחילת מלחמת העולם הראשונה בין התורכים הגרמנים והאנגלים ועוד מדינות. הייתה לו שכנה אשכנזיה, שהייתה אלמנה ועובדת אצלו בחינם, חצי יום הייתה עובדת במקום אחר ומזה הייתה מתפרנסת, וחצי יום הייתה עובדת אצל הרב, והיא סיפרה לשכנים נפלאות ממה שראתה ושמעה. באותו זמן של המלחמה היה בארץ מחסור במזון, וכמה נפטרו ברעב, וגם נפט לא השיגו. לרבינו היה בקבוק נפט, והייתה לו מנורה קטנה מס' 3, ובזה היה מסתפק ולומד. כאשר הגיע חג הפסח, פנתה אליו השכנה ואמרה: "אדוני הרב, אני אביא מביתי מנורה גדולה יותר מס' 4 עבור ליל הסדר". ענה הרב: "תודה רבה, אבל המנורה הקטנה מספיקה לי". באותו הזמן לא היה חשמל בארץ, וסיפרה האלמנה פלא, **שראתה שביליל הסדר כיצד אותה מנורה הקטנה האירה לא רק את כל הבית באור יקרות, אלא אור זה פרץ ואף זרח בכל הסביבה, והרגישה שמדובר באור רוחני.**

עוד סיפרה: פעם אחת קצב ספרדי בצפת קנה שור גדול מהערבים בחמישים דינרי זהב, והביאו לשחיטה. השוחטים היו כולם אשכנזים, וגם הרב המשגיח על השחיטה היה אשכנזי. לאחר ששחטו את השור היה כשר, אבל כשפתחו את מוח השור, היתה בו שאלה, ולאחר שקלא וטריא בין הרב והשוחטים **קבעו שהשור טרף,** והקצב אשר שמע את זה התחיל לצעוק: "אוי ואבוי לי", כי העולם חשך בעדו שהפסיד את כל הונו. אבל תיכף נזכר, שיש בעיר צפת חכם ספרדי שבא מקושטא הלא הוא רבינו, אמר בלבו: "אני אלך אצלו, ומה שיאמר לי- אני מקבל באהבה". עזב את כולם ורץ לביתו של הרב, הצדיק ראה מרחוק, איך רץ היהודי הזה, מיד הוציא את ראשו מן החלון וצעק לו: "**אל תדאג יהודי, השור כשר והכל בסדר, לך תגיד להם, שיבואו אצלי לעיין בהלכה.**" והוא השתומם- "מהיכן ידע הרב שאני אבוא אצלו בעניין השור?". אמר לו הרב עוד פעם: "אל תסתפק במה שאמרתי לך, אלא תביא אותם אליי מהר", וכשבאו לרבינו כיבד אותם בסבר פנים יפות, ושאלו אותו, והראה להם את הפסק של ההיתר של פוסקים מסוימים, ומצאו שדבריו נכונים והודו לו, ומאותו יום שימשוהו הרבה.

האדמו"ר הרב מרדכי שרגא פייבוש פרידמן מהוסיאטין זצ"ל - נולד ב-כ"א אייר ה'תקצ"ד (1834) בסדיגורה שברומניה כבנו השישי וכבן זקונים של אביו. נקרא על שם דוד זקנו הרה"ק רבי מרדכי מצ'רנוביל. אביו העיד עליו כי נשמתו הינה גבוהה שלא הייתה בעולם כבר אלפיים שנה! כבר בילדותו נודע בשקדנותו המופלאה. ארבעה חודשים לאחר נישואיו נפטר אביו. בתחילה ישב יחד עם אחיו וכיהן בפוטיק, ועל אף שהיה צעיר האחים היה הראשון שעזב. בשנת ה'תרי"ב (1851) בהיותו כבן שבע-עשרה שנה בלבד, החל לשמש כאדמו"ר בעיירה מיקוליניץ. שם התחיל להנהיג את חסידיו במשך שלוש שנים. תוך זמן קצר התפרסם כל כך עד שהאדמו"ר ר' חיים הלברשטאם מצאנז (ה'דברי חיים') בא לראותו.

בשנת ה'תרט"ו (1854) עבר לסטריסוב. בשנת ה'תרכ"ה (1865) בהיותו בן שלושים עבר להוסיאטין שבאוקראינה יחד עם חסידיו ומשפחתו. לפני בואו הייתה בעיר זו קהילה קטנה מאוד של יהודים, אך עם בואו החלה הקהילה לגדול ובמקביל החלה העיר להתפתח. רבינו הקים את חסידות הוסיאטין ועמד בראשה כאדמו"ר הראשון של חסידות זו. הקים מקוואות, בתי כנסת, בתי מדרש, בתי ספר וכל התשתיות הדרושות, כדי לקיים אורח יהודי. מסופר כי נשמות רבות פנו אליו כדי לקבל את תיקונן. נפטר ב-כ"ב אייר ה'תרנ"ד (1894) בהוסיאטין שברוסיה. חי כ-60 שנים. בנו, ר' ישראל המשיך את דרכו והיה לאדמו"ר השני של חסידות זו.

סבא (מצד אביו): ר' שלום שכנא מפראהביטש. **אביו:** האדמו"ר ר' ישראל

פרידמן מרוז'ין. **אמו:** מרת מלכה. **אשתו:** מרת ברכה דינה בת רבי דוד צבי קובלנסקי (בת אחות אמו, בנותיו של רבי משה אפרתי מברדיטשוב- נישא בשנת ה'תר"י 1850). **מרבותיו:** אביו, ר' ישראל. **בניו:** האדמו"ר ר' ישראל (בנו בכורו, שימש כאדמו"ר השני של חסידות הוסיאטין. נקרא על שם סבו האדמו"ר ר' ישראל), ר' שלום יוסף מהוסיאטין (נישא למרת חיה, בת ר' אפרים מרגליות ממאצ'וב. הסתלק לבית עולמו בחיי אביו). **בנותיו:** מרת גיטל (נישאה לאדמו"ר ר' יצחק מאיר העשיל מקופיטשניץ, מייסד החסידות), מרת חווה (נישאה לאדמו"ר ר' מנחם נחום פרידמן מביאן צ'רנוביץ').

○ יפר כ"ק אדמו"ר רבי יצחק מהוסיאטין זצוק"ל: "הדודה גיטלי מאנזאהן ביתו של הס"ק מרוז'ין סיפרה, שאחיה, האדמו"ר הזקן ר' מנחם נחום פרידמן משטפנסט ביקר אצלה כשנתיים לפני פטירתו, ואמר לה בזה הלשון: 'יש לי ב"ה אחים חשובים', והחל לפרט בחינותיהם. 'אחי מסדיגורא- רוצה ויכול. אחי מליעווא- יכול ואינו רוצה. אחי מטשורטקוב- אילו הייתי הבורא עולם, הייתי מוסר בידו את הנהנת העולם, כדי שלא יטרידני בבקשותיו התדירות עבור בני ישראל. אחי מהוסיאטין- בעת אמירתו 'שמע ישראל', יכול הוא להחיות מתים!'. ובסיימו את דבריו שאלה אותו אחותו: 'אמור נא אחי ובאיזה בחינה אתה בעצמך?'- 'לי די בזה, שיש לי אחים כאלה', השיב לה."

כשרבי שלמה טלינגטור סיפר את הדברים לפני זקני זי"ע, ענה זקני ואמר: "כן, כן, נכונים הדברים. בחצר ההויף בהוסיאטין חפרו פעם בור עמוק, ואחד מאנשי החצר בא לראות ולבדוק את הבור, וקשר את עצמו לחבל, שהיה קשור לסביבות הבור, והחל להשחיל את עצמו לתוך הבור. לפתע נשבר החלק העליון של הבור וניתק את החבל, והאיש נפל מגובה רב לקרקעית הבור, וכאשר הוציאוהו- לא היתה בו רוח חיים. רצו מהר אל רבינו לספר לו את אשר קרה, ולקח הצדיק את הדבר לליבו", כאן הפסיק זקני את סיפורו ושתק כמה רגעים, ואחר כך ענה ואמר, כאשר בת שחוק על פניו, "והסוף היה, שהיהודי שלא הייתה בו רוח-חיים קם ונשאר בחיים". (שיח יצחק, הוסיאטין, עמ' קמ"ו)

באחת הפעמים ישב רבינו במוצש"ק דבוק ברעיונותיו הקדושים כדרכו בקודש. משמשו הגיש לפניו את החמין במוצאי שבת, כוס קפה, אבל רבינו כלל לא הרגיש בדבר, וכוס הקפה התקררה לגמרי. המשמש הכין כוס קפה בשנית עבור הצדיק, אך המקרה חזר בשנית, וכוס הקפה התקררה. כשהעיר המשמש לרבינו, שכבר הביא פעמיים כוס קפה לצדיק, ורבינו אינו שותה, או אז התעורר מדביקותו ואמר למשמשו:

"הנה כשהנשמה יתירה יורדת למטה בערב שבת לשכון אור בתוך גוף האדם, הנשמה שבתוך האדם מבקשת מהנשמה יתירה שיעשה לה טובה נפשית, וכשמגיע מוצאי שבת, והנשמה היתרה מוכנה לעלות למקור מחצבתה, שואלת הנשמה שבאדם את הנשמה היתרה, אם היא עשתה לה טובה. ואם התשובה היא חיובית, הרי טוב, אבל אם הנשמה היתרה אומרת, לא די שלא עשיתי טובה עבורך, אלא אפילו עבורי לא עשיתי כלום, ואולי גם קלקלתי, הרי אז מתחילים הנשמות לבכות נורא". וסיים רבינו בלשון קדשו: "כששומעים את הבכיה, איך יכולים לשתות?!". (נר ישראל-רוז'ין, ח"ה עמ' רצז)

○ יפר הרה"ח ר' משה מעד ז"ל ששמע מחסידים שהיו בשעת מעשה, שפעם אחת נסע רבינו לטייל והגיע למקום מסוים. ירד הרה"ק מהעגלה ושלח את הגבאי שיגש לכוורת של דבורים, שהייתה שם ופתח אותה. הגבאי פחד מאוד לעשות כן, שהרי הדבורים יצאו נגדו ועלול הוא להיעקץ, אבל לא הייתה ברירה, שהוצרך לציית להרה"ק. ניגש הוא אל הכוורת ופתחה, וברח תיכף. כשפתח את הכוורת לא יצאו דבורים, אלא נחש מסוכן מאוד. הרה"ק עמד וסמך את סנטרו על מקלו. הנחש ניגש אל הרה"ק וסיבב גופו לפני הרה"ק עד שראשו היה נגד פני הרבי. הרה"ק הסתכל על הנחש, והנחש הסתכל על הרה"ק, ותיכף הנחש נפל מת. לאחר מכן עלה רבינו לעגלה ואמר לגבאי השני: "הוא היה אברך טוב, אבל מעט גאוה הייתה בו". (שיח זקנים, ח"ד עמ' י"ד).

האדמו"ר הרב מנחם מנדל מוֹנְדֵר זצ"ל האדמו"ר מקאסוב ירושלים- נולד בכ"ח בניסן ה'תרצ"ד (1934) בעיר ברהומט שברומניה. משחר נעוריו החל לעבוד את בוראו בדחילו ורחימו, בתפילות ובהתמדה בתורה, והכל העידו עליו כי לגדולות נוצר. לאחר כיבוש העיירה ברהומט על ידי גרמניה הנאצית בשנת ה'תש"א (1940) הוגלה עם משפחתו ויהודי העיירה לסטרוז'ניץ, ובהמשך ליידיניץ שבבסרביה, ולטראנסניסטריה. משם הגיעו למוגילב. לאחר השואה הגיע עם אביו ואחותו לארץ ישראל והתגורר בשכונת בתי אונגרין שבירושלים. למד בישיבת ויז'ניץ בבני ברק והיה מקורב לאדמו"ר ה'אמרי חיים' מוויז'ניץ. כיהן כמשגיח רחני בישיבות 'לפלגות ראובן', ויז'ניץ, סאטמר, אמשינוב ועוד. היה ר"מ בישיבת אור אליעזר אושפיצין ומסר שיעורים בגמרא בבית מדרש פאפא בירושלים.

עם השנים הפך לאדמו"ר מקאסוב ירושלים במיוחד היה מומחה לענייני חינוך הבנים ורבים שיחרו לפתחו ליהנות ממנו עצה ותושייה, לקבל את ברכתו והבטחותיו. גדול ה'מכניס אורחים' בעיה"ק ירושלים! כשבמשך השנים, אכלו אצלו מדי שבת וחג רבבות ואלפי ישראל עניים, חסרי בית וחסרי משפחה בביתו הדל והצנוע ברח' חגי 16 יחד עמו ביד רחבה ובכבוד הראוי. **בעל מעשה חסד מופלאים. ענוותן מופלא.** בחודשים האחרונים חלה במחלה ממארת, אך הסתיר את ייסוריו ומכאוביו, והמשיך ביתר שאת לעבוד את הבורא, ולהכניס אל ביתו נדכאים ושבורי לב, לשמוע את מצוקותיהם ולתת להם לחם לאכול. נפטר ביום שבת קודש, כ"ד באייר ה'תשע"ג (2013). חי כ-79 שנים. ציונו בהר-הזיתים. בנו, ר' פנחס יוסף ממשיך דרך אביו כאדמו"ר מקאסוב ירושלים.

אביו: ר' משה (מיוחס לר' משה טייטלבוים הראשון, בעל ה'ישמח משה'). **אמו:** מרת חיה דוכנר הי"ד (שהלכה לעולמה בשואה האיומה). **אשתו:** מרת ברכה (בת ר' אלעזר בריזל). **מרבותיו:** ר' יהודה הורביץ מדז'יקוב (רבו המובהק), ר' מאיר חיים הגר (בעל 'אמרי חיים'), ר' אהרן רוקח מבעלז. **ילדיו:** שבעה בנים ושש בנות: **בניו:** ר' חיים אהרן (מו"צ העדה החרדית בשכונת יפה נוף בבית שמש), ר' אברהם (רב בית-המדרש קוסוב בלונדון), ר' ישראל (ראש כולל ויז'ניץ מונסי), ר' נפתלי (ר"מ בישיבת תולדות אברהם יצחק), ר' פינחס יוסף מירושלים (ממלא מקום אביו בהנהגת המניין בכותל המערבי ואירוח הבחורים), ר' דוד

ור' יהושע מבני ברק. **מבנותיו:** מרת חיה (נישאה לר' יוסף יואל קאהן), מרת רייזל (נישאה לר' יוסף קדיש ברנסדורפר, רב בשכונת בית ישראל), מרת אסתר (נישאה לר' אהרן קאהן), מרת חנה (נישאה לר' יהושע אשר כהנא, רב קהילת משכנות הרועים ומו"צ של העדה החרדית).

מהרה"צ רבי מנחם מנדל זצ"ל ניתן ללמוד מידת 'הכנסת אורחים' מהי – שכן ביתו היה פתוח לרווחה בפני כל אדם באשר הוא: חסידים, ליטאים, ספרדיים וכו'. אנשים חסרי בית לא היו צריכים להודיעו על בואם לפני שבת, ולא היו צריכים לחכות להזמנה ממנו כדי לבוא ולאכול אצלו סעודות שבת. לא היו אצלו זמנים לסעודות. הסעודות נמשכו שעות ארוכות, כשכל אחד יכול לבוא מתי שחל לו, באיזה שעה שירצה. לאכול כמה שהוא רוצה – **ולא אמר אדם מעולם רעב אנוכי!**

היה זה מחזה מרהיב לראות, איך שכל כך הרבה אנשים נדחקים בחדר האוכל הקטן והצנוע שלו לסעודת שבת. בצדדי חדר האוכל היו לו קרשי עץ רחבים עם מקלות של עץ, וכשנכנסו עוד כמה יהודים לסעוד לבם ולא היה להם מקום, היה נוטל שני מקלות, מניח עליהם קרש עץ רחב ומכין להם שולחן לשבת אצלו. הוא היה מגיע לכל פינות החדר. כל אימת שהיה חסר מקום, היה מצליח למצוא איזה פינה נידחת ושכוחה, ומכין שם שולחן. **השולחנות היו ערוכים בכל מיני צורות ואופנים שונים, כמה שרק היה שייך.**

אם לאחר כל השתדלויותיו עדיין היה חסר מקום, מכיוון שהאורחים היו יכולים להגיע בהמוניהם, באופן שלא ציפה לכך כלל. אזי במקרה זה היה שולח את בניו, שילכו לאכול מתחת לשולחן, ובמקומם הושב את האורחים שהגיעו אז. לא אחת העידו האוכלים שם, כי היו מרגישים במשהו שזז ליד רגליהם מתחת לשולחן, וכשהתכופפו לבדוק, מה נוגע ברגליהם, היו רואים את ילדיו של האדמו"ר מתחת לשולחן עם צלחות בידיהם ואוכלים...

מספרים סיפור נפלא, שמתוכו ניתן ללמוד, עד היכן הגיעה מידת ההכנסת אורחים הנוראה של רבינו, והתנהגותו שהיתה בפשטות מופלאה ביותר. פעם אחת נפגשו שני יהודים ספרדיים ליד הכותל המערבי, ובדיוק אז עבר לידם הרה"צ רבי מנחם זצ"ל, אמר אחד מהם לחבירו "הנה כאן הולך האדמו"ר מקאסוב, לך תבקש ממנו ברכה". אמר לו השני "זה לא אדמו"ר, אל תבלבל לי את המח!". אמר לו חבירו "הוא כן אדמו"ר!" ענה לו השני בחזרה: "מה פתאום, הרי אני אוכל עמו ביחד כל שבוע אצל מוֹנְדֵר..."

יהודי אחד ראה פעם, איך שאדם נכנס בבית רבינו לבילוי שבת, והלך למטבח, ומילא לעצמו צלחת טשולט חם. אמר לו אותו יהודי: "סליחה, אבל הטשולט נועד לאכול לשבת בבוקר!". החזיר לו הלה: "אני עושה את זה כבר שלושים שנה, ואתה אומר לי מה לעשות?!".

יפר הגאון החסיד ר' מרדכי גנוט שליט"א (בעל "לוח דבר בעתו"), שרבי מנחם מנדל זצ"ל היה נוהג לסחוב בעצמו את כל עשרות החלות שהיה צריך למאות היהודים מהחנות עד לביתו. הוא לא סמך על אף אחד שיביא לו את זה, רק הוא בכבודו ובעצמו הלך לחנות בערב שבת קודש, ומילא שתי שקיות גדולות עם חלות ונשאם על כתפיו – אחת על כתף ימין ואחת על כתף שמאל. וכמובן, שהוא היה צריך ללכת יותר מפעם אחת אל החנות כדי לקנות את החלות שיצטרכו לו בשבת, ואף על פי כן לא חס על כבודו וכוחו, והוא הלך כמה פעמים לחנות ונשא הכל על שכמו והביאם לביתו בעצמו.

הסיפורים הנפלאים הובאו מתוך העלון הנפלא 'נועם שיח' - אב"ד סאטוב שליט"א

האדמו"ר הרב אליעזר צבי סאפרין זצ"ל מקומרנא - נולד בשנת ה'תק"צ (1830) בסמבור. שנות ילדותו עברו עליו מתוך עוני, רעב, סבל ודוחק גדול. אך כל אלו לא הפריעו לו לשקוד על התורה. שנים רבות למד אצל אביו, ממנו רכש קנייני תורה, מידות תרומיות, אהבת ישראל ויראת שמים. רבינו כאביו זכה להיות מתמיד גדול בתורה וביאר היטב סוגיות קשות וחמורות, הן בנגלה והן בחכמת הנסתר, והיה כמעין המתגבר.

כשנפטר אביו הקדוש כבר היה רבינו מפורסם כאחד מגדולי הדור. כל חסידי אביו קבלו עליהם את מרותו. אף רבים מחסידי זידיטשוב באו להסתופף בצל קורתו. **גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן מופלא. בעל רוח-הקדוש. רבים פנו אליו ונושעו. מלומד בניסים.** עם כל זאת היה שפל רוח ושבור ברוחו כל כך, כאילו היה הבריה העלובה ביותר עלי אדמות, כאילו היה החוטא והפושע הגדול בדורו. מהרהר בתשובה בכל עת, בוכה על עוונותיו ומפשפש במעשיו. נפטר ב- כ"ד באייר ה'תרנ"ח (1898). חי כ-68 שנים. ציונו בקומרנא שבאוקראינה.

אביו: האדמו"ר ר' יצחק אייזיק. **אמו:** מרת גיטל (בת ר' אברהם מרדכי מפינטשוב). **אשתו:** מרת חנה שרה (בת הנגיד ר' יוסף שהנר מטורקא). **מרבתינו:** אביו, ר' יצחק אייזיק, ר' משה מסמבור (דודו), ר' יהודה צבי מרוזלא, ר' חיים הלברשטאם מצאנז. **מתלמידינו:** ר' שלמה יעקב, הגאון המקובל ר' מנחם מנדל יצחק, המקובל ר' אהרן אריה מרוזלא, ר' יוסף מאיר מספינקא. **ילדינו:** האדמו"ר ר' יעקב משה (ממלא מקום אביו), רבי מנחם מוניש (אב"ד פלשטין), ר' אברהם מרדכי סבוריסלב, רבי פנחס נתן (רבה של רודיק), מרת ציפה (נישאה לר' יהודה צבי מרוזלא השני).

מספריו: **ידמשק אליעזר**- פירוש על הזוהר (7 חלקים) • **אור עינים**- על הקבלה (2 חלקים) • **בן ביתי**- על התורה ועל תהלים • **ראש ביתי**- על תיקוני זוהר • **זקן ביתי**- על פרקי אבות וסיום הש"ס • **אבי עזרי**- על הזוהר

○ יפר הגה"ק רבי חיים יעקב מקאמרנא זיע"א בעל ה'פרי חיים', שבעיר באריסלאב היה דר אחד מחשובי חסידי קאמרנא ושמו רבי צבי, והיה לו בית מרזח, פעם נכנס אליו גוי אחד מכשף גדול ובקי בשירטוטי הידים, והראה לו בן החסיד הנ"ל את ידיו, ואמר לו, שרואה בשירטוטי ידיו שבעוד כמה שבועות יהיה בן י"ג, ויחגוג שמחת הבר מצווה, **ולמחרת יום הבר מצוה ימות!**

התחיל הנער לבכות מדברי הגוי, ויספר הדבר לאביו, תיכף ומיד אסר העגלה ונסע לקאמרנא, אל רבינו הקדוש בעל הדמשק אליעזר זיע"א, אמר לו רבינו הקדוש: "דברי

הגוי אמת, אבל אני מבטלם, ואין לך ממה לפחד, וכל דברי הגוי יהיו מעתה בטלים ומבוטלים, וסימן שדבריי כנים, **כשתחזור לביתך תשמע שהגוי המכשף מת במיתה משונה**", וכן היה. והאריך בן החסיד הנ"ל עוד הרבה שנים והיה מגדולי חסידי קאמרנא, ושמו היה רבי יחזקאל מבאריסלאב.

○ יפר הרה"ח רבי צבי הירש קאלטער ז"ל, שהיה בעל תפילה בבית מדרשו של הראב"ד הגאון הצדיק רבי ישראל יצחק הלוי רייזמאן זצ"ל בבית המדרש דחסידיים בתי וורשא, שאחיו היה לו בן שנולד אילם ל"ע, ומיום היוולדו לא הוציא הגה מפיו, באחת הפעמים שנסע אחיו עם בנו האילם לדרוש ברופאים ברכבת, ובתוך הרכבת נסע גם כן הצדיק בעל הדמשק אליעזר זיע"א. ניגש אליו אבי הבן עם בנו האילם ונתן קוויטל ופדיון כנהוג, שזקיני הקדוש יעתיר עליו שיושע בדבר ישועה ורחמים, רבינו הרים את מגבעתו מעל ראשו והוריד הכיפה שלו מעל ראשו, והלביש את הכיפה שלו לילד האילם, ואמר לו, **שיתחיל לדבר, ותיכף ומיד התחיל לדבר כאחד האדם.**

○ יפר הגה"ק רבי חיים יעקב מקאמרנא זיע"א בעל ה'פרי חיים', שסיפר לו בעל העובדה הרה"ח ר' מרדכי מייזעס ז"ל מזקני חסידי קאמרנא במונקאטש, שהוא היה איש עשיר אמיד גדול ומפורסם, והיה מלווה מעות ליהודים ולהבדיל לגוים גם כן, פעם הגיע אליו דוכס אחד, שילווה לו סך אלף רייניש וקצב את הזמן שעליו להחזיר את ההלוואה, ובתוך אותו הזמן מת הדוכס ההוא, ור' מרדכי הנ"ל חשב, שאשת הדוכס אינה יודעת ממעשה הלוואה, ע"כ הוסיף עוד מספר אפס בסוף כדי שיהיה השטר הלוואה על סך עשרת אלפים רייניש, ובאמת ידעה אשת הדוכס ממעשה הלוואה, ובעת שהביא השטר לגבות ממנה המעות, וראתה המעשה שעשה, הזמינה אותו לבית המשפט על מעשה המרמה שרצה לרמות אותה, והיה בסכנה גדולה, וכמעט שהיו יכולים להרוג אותו על זה.

בעת ההיא היה רבינו בשבת קודש בעיר ברגסאז ונסע ר' מרדכי להסתופף בשבת קודש בצל הקודש, ובמוצאי שבת קודש נכנס ר' מרדכי לרבינו ועיניו מלאות דמעות על הצרה הגדולה שנתגלגלה לפתחו, כששמע הצדיק את מה שעשה, קם ממקומו וזעק עליו דברי מוסר על שעלה במחשבתו לעשות כדבר הזה, ובפרט שעתה יצא מזה חילול השם גם כן, וקיבל על עצמו, שמעתה ישא ויתן באמונה אפילו עם עכ"ם, אך הנעשה אין להשיב לגבי המשפט, אמר לו רבינו, שבשעת המשפט יצייר לפניו דמות דיוקנו, ועל ידי כן תבוא לו הישועה, וכן עשה. כשנכנס לבית המשפט, והקטיגור התחיל להרצות דבריו, לא שת לבו לדברי הקטיגור, אלא עמד וצייר לפניו דמות דיוקנו של רבינו, אך לא אמר הקטיגור אלא מילה אחת ושתיים נפל ונתעלף, כשעוררו אותו מעלפנו והתחיל לדבר בשנית, ור' מרדכי עשה כבתחילה וצייר לפניו דמות דיוקנו של רבינו, נפל הקטיגור בשנית והתעלף, כך חזר הדבר ונשנה כמה פעמים, עד שביטלו וויתרו על המשפט, ויצא זכאי בדינו.

הרב יעקב לורברבוים מליסא זצ"ל: נולד בזבורוב (בוהמיה) בשנת תק"כ (1760). בן למשפחת רבנים מיוחסת ונינו של בעל ה"חכם צבי". מגדולי חכמי פולין ואשכנז. פוסק ורבה של ליסא (מחשובי מפרשי השולחן ערוך על יורה דעה וחושן משפט). בגיל צעיר התייתם מאביו ומאמו, ואחותו הגדולה קיבלה עליה לפרנסו- אם יתמיד בלימוד התורה. גדל בבית ר' יוסף תאומים. בתחילה כיהן כרב במנוסטריץ'. בשנת תקנ"א (1791) התמנה לרב בקאליש (היה אב"ד של קאליש). בשנת תקס"ט (1809) התמנה לרבה של ליסא. בשנת תקפ"ח (1828) שימש כרב בסטרי שבגליציה (כיום אוקראינה). שם נפטר ב-כ"ה אייר תקצ"ב (1832). חי כ-72 שנים.

אביו: ר' יעקב משה (רבה של זבורוב, נפטר בטרם נולד בנו). **מרבותיו:** ר' יוסף תאומים (רבה של בורשטין, קרוב משפחה) ור' משולם איגרא (רבה של פרשבורג). **מתלמידיו:** ר' אליהו גוטמכר (הרב מגריידיץ), ר' צבי הירש קאלישר, ר' משה טורנר (הרב מנשווא), ר' ליב בלקש (רבה של קאשין), ר' שמואל קארו (רבה של צמפלבורג), ר' שרגא פייבל דנציגר מגריצא, ר' זושא מפלוצק (בעל 'תורת כהן'), ר' יעקב אהרון (רבה של אלכסנדר), ר' נתן ליב אשכנזי ועוד רבים.

מספריו: יחוות דעת- על ש"ע חלק "יורה דעה" • מקור חיים- ש"ע אורח חיים ועל הט"ז ומגן אברהם • יתורת גיטין- ש"ע אבן העזר • בית יעקב- ש"ע אבן העזר ועל כתובות • נתיבות המשפט- ש"ע חושן משפט והשגות הספר קצות החושן של ר' אריה לייב הלר • ייאיר נתיב- תשובות להשגותיו של בעל "קצות החושן" על "נתיבות המשפט" • ידרך החיים- סידור • מעשה ניסים- הגדה של פסח • נחלת יעקב • יקהילת יעקב- הלכות קידושין והלכות יום טוב • יאמת ליעקב- אגדות הש"ס • יאמרי יושר- מגילת רות • יתעלמות חכמה- מגילת קהלת • יצורר המור- שיר השירים • יפלגי מים- על מגילת איכה • מגילת סתרים- מגילת אסתר.

נסעה עגלה בדרכים ובתוכה מספר יהודים. בניהם ישב רבינו לבוש בבגדי עני, ואיש אינו הכירו. ישב רבינו, שקוע בתוך עצמו, בפינת העגלה, שקט ומכונס. לפתע זעק אחד הנוסעים: "ארנקי, ארנקי המלא בכסף, הוא איננו!". מיד פרצה המולה בעגלה. זה מאשים את זה, וזה צועק על זה ואיש מן הנוכחים אינו מודה באשמה. רק ר' יעקב שקט, ישב בפינתו. בעל הארנק עבר בעיניו על פני כל הנוכחים ולא מצא אף אחד שנראה גנב. ואז מבטו נעצר בפינת העגלה, עיניו נעוצות באיש העני היושב מכונס בפינתו ונראה כקבצן. "הנה, היהודי הזה בטח גנב את ארנקי! רק הוא מתעלם מכל הנעשה כאן, כאילו אינו יודע מאומה על הגניבה, ועיניו נראות כה חריפות וערמומיות. לא, אדוני, אתה לא תתחמק מלתת את הדין על מעשיך!". צעק האיש ותפס את רבי יעקב בשרוולו בנחישות.

ברגע שהגיעו לעיר הקרובה, לקח הנוסע את רבינו לבית הדין, בתקווה שהארנק יחזר לידי. שמעו הדינים את טענותיו של היהודי על גניבת ארנקו ועל חשדותיו בעני זה שלפניהם, אשר לא השתתף בשיחה וישב בשקט בפינתו. אחרי שמיעת טיעונו של הנגנב, פנו הדיינים לנאשם בגנבה, וביקשו לשמוע מה יש לו לומר להגנתו. רבי יעקב אמר, כמובן, כי לא היו דברים מעולם. כל העת היה עסוק בלימודו, ולכן לא שמע את הדין ודברים בעגלה. אמרו הדיינים: "לפי הדין חייב אתה בשבועה!"- "אם כך, הבה ונתפשר", אמר רבי יעקב לבעל הארנק הגנוב, "אשלם לך מחצית מן הסכום שהיה בארנקי!". "מה פתאום?! זעק הנגנב, "גנבת לי סכום גדול ואני רוצה אותו בשלמותו!". "הנה", פנה לדיינים, "רואים אתם? אם הוא מוכן לשלם-ודאי הוא הגנב. אין ספק בכך!".

"אתן לך שלושה רבעים מהסכום", ביקש רבי יעקב, "העיקר שלא אצטרך להישבע!"- "תראו תראו, הוא מנסה להרוויח", כעס בעל הארנק, "גנב שכמוך! מה כבר הספקת לעשות בכספי? החזר את הסכום בשלמותו, אינני מותר אפילו על אגורה אחת!". שתיקה השתררה בבית הדין. ואז ניסה רבי יעקב שוב: "אשלם לך יותר משלושה רבעים, נגיד שמונים אחוזים מהסכום!". "בשום פנים ואופן לא אותר אפילו על אגורה אחת!" פסק הנגנב, "המנסה אתה להרויח על חשבוני? חוצפה!". פסקו הדיינים שאין בררה אחרת וחייבו את הנאשם בשבועה. הסכים רבי יעקב, אך בקשה בפיו: "רוצה אני להתכונן לשבועה כמה דקות, האפשר?". נתנו לו הדיינים פסק זמן להתכונן, ורבי יעקב פנה לפינת החדר ושקע בתפילה, כשכל גופו רועד מאימת השבועה. רב העיר, ראש בית הדין, עקב אחר מעשיו בפליאה. אין זה אדם פשוט, חשב הרב, יש בו משהו מיוחד. הוא בודאי אדם גדול וצדיק ובטוח שידין נקיות ואין הוא גנב.

דממה שררה בחדר. פתאום נשמעו צעקות מבחוץ. "הוי, הוא נפל, התעלף! מי זה? הצילו!". היה זה אחד הנוסעים בעגלה, אשר הגיע למקום וראה את המתרחש באולם בית הדין-ואז נפל מתעלף. כאשר העירו אותו והושיבוהו על כיסא להתאושש, פרץ בבכי והודה בגניבת הארנק. "אני גנבתי את הארנק", סיפר בבושת פנים, "וכדי שלא יגלו את מעשי-השתתפתי במהומה שהיתה על העגלה. כאשר הגיעו לעיר, תקפו אותי הרהורי חרטה על מעשי ולכן הגעתי לבית הדין להשיב את הגניבה. אך כשראייתי את הנוסע הזה, הצביע על רבי יעקב, "מתכונן בדחילו ורחימו לשבועה- תקפה אותי בושה נוראה והתעלפתי".

או אז פנה אב בית דין לרבי יעקב וביקש ממנו שיגלה את זהותו. אך רבי יעקב סירב. "אני גוזר עליך בגזרת מרא דאתרא שתגלה את זהותך!" ציווה עליו הרב. אמר רבי יעקב בפשטות: "שמי יעקב לורברבוים מליסא". מיד הבין רב שלפניו עומד לא אחר מאשר אחד מגדולי הדור, הגאון המפורסם רבי יעקב מליסא בעל "יחוות דעת".

הרב נבהל: "אוי לי שחשדתיכם בגניבה וחייבתיכם בשבועה! אנא, מחלו לי", קרא בקול נשבר, "לא הכרתי אתכם ולא ידעתי כי אתם העומדים לפני!". רבינו הרגיע אותו בקול רך: "אינך צריך לבקש מחילה כי לא היית חייב להכירני, ועשית כדין תורה". שאלו רב העיר: "אך יסביר לי רבינו, מדוע הסכים לשלם סכום גדול כל כך ולא הסכים בשום אופן לשלם הכל?". הסביר רבינו: "העדפתי לתת את כל כספי ובלבד שלא להישבע, לכן אמרתי תחילה שאשלם מחצית האבדה- אך בעל הארנק לא הסכים. אמרתי שאשלם שלושה רבעים, וגם לזה הוא לא נענה. אז עשיתי חשבון של כל רכושי, והגעתי למעט פחות משווי הגניבה, אולם ללוות לא רציתי כי ידעתי שאין לי ממה להחזיר. לא היתה לי ברירה אלא להישבע. אבל עזר לי הקב"ה והביא את הגנב שיחזיר את אשר לקח, ונפטרתי מהשבועה!".

הרב חיים חורי זצ"ל - נולד בשנת ה'תרמ"ה (1885) בעיר הדיגת שבאי ג'רבה (טוניס). (לאחר שהוריו פנו אל בית-הדין בו הדיין ר' משה בן כמוס מאזוז עמד בראשו מאחר ולא נולדו להם ילדים וביקשו להיפרד. הצדיק בירך ורבינו נולד כעבור שנה). בצעירותו עבד במקביל ללימודי התורה היות ולא רצה להיות מכתרה של תורה עבד בדפוס. בהיותו כבן 18 הוסמך לרבנות והתמנה למורה ושליח ציבור בקהילת גאבס. בהמשך חזר לדיגת והחל לכהן כרב וכדיין. בשנת ה'תרפ"ו (1926) בעקבות עזיבתו של רבה של קהילת גאבס (ר' יצחק בוקובזה שנקרא לשמש כרבה של טריפולי) נקרא למלא את מקומו. התנגד בחריפות לחינוך הצרפתי, דאג לעניי הקהילה. הקים בג'רבה את ישיבת 'תורה וחיים', מוסדות צדקה וחסד. הקפיד להיות תמיד ראשון התורמים ע"מ לשמש דוגמא. **דרשן בחסד עליון. מלומד בניסים. בעל אמונה עצומה לבורא. ענוותן. רבים פנו אליו והצדיק סייע ככל יכולתו.**

השתוקק לקיים את המצוות התלויות בארץ ובשנת ה'תשט"ו (1954, בהיותו כבן 70) עלה לארץ ישראל, התגורר תקופה קצרה בבית בנו (ר' ינון אברהם ברוך שלום) בבני ברק והתיישב בבאר שבע. הוקמה עמותה על שמו העוסקת בהקמת בתי-כנסת ומסייעת במימון ספרי תורה. על שמו נקראו רחובות באשדוד, לוד, אופקים ונתיבות. נפטר ב-כ"ה באייר ה'תשי"ז (1957). חי 72 שנים. ציונו בבית-העלמין בבאר שבע.

סבא: ר' יעקב (מצד אביו), ר' כליפה (מצד אמו). **אביו:** ר' אברהם זקן. **אמו:** מרת סעדונה. **מרבותיו:** ר' משה זקן מאזוז, רבי פראג' עלוש. **מתלמידיו:** ר' יוסף (1010) הכהן, ר' רפאל כ'דיר צבאן. **נשותיו:** בתו של ר' דוד חדאד. **ילדיו:** שתי בנות- מאשתו הראשונה. שבעה בנים וארבע בנות- מאשתו השניה (חלקם נפטרו בגיל צעיר). **בנו:** ר' ינון אברהם ברוך שלום מרבני ישיבת כיסא רחמים. **מספריו:** **ידרך חיים** - על התנ"ך והש"ס **יחסד ואמת ינפלאות גדולות**. בנוסף נכדו ר' שושן כתב ספר על פועלו של הסבא.

כאשר רבינו נסע במונית מעירו גאבס, בלוויית ר' שמואל עידאן צוק"ל, מנהל ישיבת "כסא רחמים" התאחרה השעה וזמן תפילת מנחה כמעט עבר. ביקש ר' חיים מהנהג לעצור כמעט, כיוון שזמן התפילה עומד לחלוף. אולם על אף הפצרות חוזרות ונשנות - הנהג לא נעתר. לפתע, **כעבור רגע קל, כבה מנוע המכונית**. ניסה הנהג להתניעה - אך ללא הועיל. ירד הנהג לנסות לאתר את מקור התקלה, ובינתיים ירדו הצדיק ומלווהו להתפלל מנחה בצד הדרך.

לאחר שסיים את תפילתו בכוונה רבה, שאל הרב את נהג הרכב הגוהן על המנוע: "מדוע אינך נוסע?". "עדיין לא הצלחתי לאתר את הקלקול במכונית", השיב הנהג. "אין מה לתקן", אמר הרב, "דבר לא התקלקל. היכנס למכונית וסע לשלום". משך הנהג בכתפיו, הוריד את מכסה המנוע, **ונכנס למכונית והתניעה. המנוע פעל ללא דופי.**

במשך כל הדרך עד שהגיעו לעיר ג'רבה, מחוז חפצם, לא פסק הנהג להתפעל ולהשתומם ואמר, **כי יודע הוא לבטח שאך ורק בגלל סירובו לעצור לצורך התפילה אירעה התקלה, ומבקש הוא סליחה ומחילה**. התנה הצדיק את סליחתו, בכך שהנהג יעצור מעתה לכל יהודי, שיבקש חניה לצורך תפילה. (אור דניאל)

פעם ישב רבינו ולמד. לאחר מספר דקות נשמעה נקישה על הדלת, ונכנס אחד מבני הקהילה כשעל פניו נראה אותות מצוקה. הושיבו הרב, האיר לו פניו וביקש ממנו להירגע ויפרוק את מועקתו. "איך אוכל להירגע", רעד קולו של האיש, "צרה נוראה עומדת להתרגש על ראשי. **במו ידי הבאתי עליי את אסוני!**" "מניין לך שעומדת להתרגש צרה?", הרגיעו הרב, "הן ישועת ה' כהרף עין ואפילו חרב חדה מונחת על הצוואר אין להתיימשך מן הרחמים!".

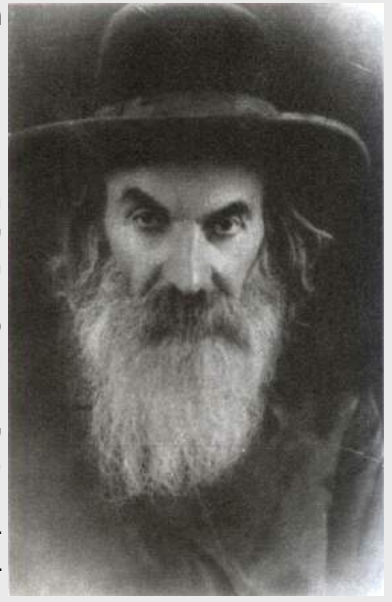
"מניין לי?", חזר האיש כהד על הדברים, "**הרי אני גרמתי לך! מחר תבוא עליי (ל"ע) שואה**, ולא אוכל לעמוד בה אאבד עצמי לדעת ולא אמיט עליי קלון!". "חלילה!", קטע הרב את דבריו, "הירגע, וספר לי מה הבעיה". סיפר האיש שמצבו היה דחוק עד מאוד, והוצרך להלוואה דחופה. פנה הוא אל הבנק, וזה ביקש ערבים. מאחר ולא יכל להשיג ערבים שיסכימו לחתום בעבורו. מאחר שהיה בטוח בעצמו שיוכל להשיב את ההלוואה, הלך הלה וזיף את חתימותיהם של כמה מעשרי העיר".

הבנק קיבל את הערבות והעניק לו את הלוואה. בטוח היה, שיוכל לפרעה. בינתיים הלך מצבו והורע. מחר מגיע יום הפירעון, ואין לא ידו לפרוע את חובו. **הבנק יפנה לערבים, והם יכחישו את דבר הערבות, הזיוף יתגלה, שמו יוקע לדיראון עולם, והוא יאסר ויישפט**. מי יוכל לשאת את הקלון? מי יכול לשאת את הבושה? מה יהיה עם אשתו, מה עם הילדים? כיצד ילדיו יגיבו כאשר ישמעו כי אביהם גניז? טוב מותו מחייו!

סגר הרב את הגמרא שלפניו, נטל גיליון נייר וביקש מהדובר רשימה מפורטת של הערבים שחתימתם זופה. "לך לביתך לשלום", אמר לאיש, "ובוא אליי מחר בצהרים". מיד שלח הרב לקרוא לאותם עשירים. נקבצו ובאו תמהים ותוהים. אמר הרב: "קראתיכם לאספה מיוחדת, ותנאי ראשון לה סודיות מוחלטת". הסתקרנו והתחייבו. סיפר להם הרב את הסיפור ואמר: "זהו, עתה יודעים אתם הכול. כל אחד ייתן כיכולתו, **וגם אני ארים את תרומתי**".

מיד התחייבו כל אחד והסכום נאסף. שב הרב והזהירם על הסודיות והתפזרו לבתיהם. למחרת, קרא הרב לנאמנו, מסעוד מימון, נתן **בידיו השטרות, שנתנו לו אמש, ושלחו אל הבנק לפרוע את חובו של אותו האיש**. החזיר הבנק את השטר ואת הערבות. בצהריים, כשהגיע לבית הרב, **מסר לו הרב את שטרותיו**. נרעש האיש והחל לבכות בכי של אושר ושמחה. הבטיח שלא ישוב עוד על מעשהו והתחייב שכאשר יעזור לו ה' יצליח את דרכו במסחר יחזיר את הסכום במלאו. (יוסף דעת)

הרה"ק רבי שלמה גולדמן מזוועהיל: נולד בשנת ה'תרכ"ט (1868). כבר מגיל ינקות היה "יניק וחכים" וישמו יצא למרחק כנער חכם פלאי בעל מידות תרומיות ולבטח עתיד הוא לגדולות ונצורות. בשנת ה'תרס"א (1900) עת הגיע לגיל 32 הקים יחד עם אחיו, רבי יחיאל מיכל גולדמן ישיבה גדולה בעיירתו ועמד בראשה. כשפרצה מלחמת העולם הראשונה גילה ר' שלמה גבורה עילאה, הוא עבר בין התושבים לעודדם ולחזק את רוחם, הוא שימש בתקופה קשה זו לאביהם של התושבים ודאג לכל צרכיהם. לאחר לחץ גדול מצד הקומוניסטים, שהצרו את צעדיו בשנת ה'תרפ"ו (1925), עלה הרב לארץ ישראל עם נכדו, רבי מרדכי, לעיר הקודש, ירושלים.

כשירדו מהספינה ביפו, אמר רבי שלמה לנכדו: "אנחנו משליכים את האדמו"רות לים". והוא נהג בצניעות והסתרה גמורה. כך נהג במשך שלוש שנים בהם כילה את חסכוניותו והגיע לפת לחם ממש. הוא השתכן בירושלים בעיר העתיקה, שכן שם דירה קטנה וחי כאחד האדם. במשך כל אותם שלוש שנים הגיעו לירושלים מכתבים ומברקים עבור "האדמו"ר מזוועהיל" אך אין איש יודע, במי מדובר ולאן לשלוח את המכתבים.

באותה עת הגיעו לירושלים תיירים מאיזור זוועהיל והמה זיהו מיד את רבם ושמעו יצא בכל רחבי ארץ הקודש. אט-אט צמחה לה חסידות זוועהיל כשמנהיגם, ר' שלמה, מתקש לנהוג בענווה ובשפלות ונוסע מידי יום באוטובוס.

ביתו היה בית פשוט, כמעט בלי ריהוט, בלי שמשים ובלי גבאים. היה צנוע בהליכותיו, וחי"י צער ופשטות. גאון בנגלה ובנסתר. רבים נהרו אל הרב לברכותיו. "אמרי אמת" מגור היה שולח לו פתקה עם פדיון בימים הנוראים. אולם רבי שלמה היה מעדיף להתחבר לפשוטי העם ושמו והענווה היו לאחד. מלומד בניסים. בעל רוח-הקודש. אוהב הבריות, ועוזר לנרדפים ולנצרכים. נפטר ב-כ"ו אייר ה'תש"ה (1944). חי כ-76 שנים. ציונו בהר-הזיתים. הפורעים הערבים חיללו את המצבות בשנת ה'תש"ח (1947), אך נשאר קברו שלם. המצבה נשברה, ותוקנה בשנת ה'תשכ"ז (1966).

מרבותיו: אביו, ר' מרדכי ור' דוד משה מטשורקוב. **אביו:** ר' מרדכי (משושלת זלאטשוב). **אשתו:** בתו של ר' בן ציון מדוידהרודוק.

יפור מופלא שהתרחש עם הצדיק ר' שלמה גולדמן, שבו ניתן לראות מה רב כוחו של הצדיק במרומים, שהקב"ה רצון יראיו יעשה: מעשה בזוג שלא היו לו ילדים. ערב שבת. האשה, צדקנית, הכינה את כל הדרוש מבעוד מועד. על השולחן נמצאים כל מעדני עולם לקראת שבת המלכה. היא ובעלה הולכים יחד לבית-הכנסת.

אחד הגויים, שהתגורר בסמוך, נכנס לשכונה בשעה שכולם היו בבית-הכנסת. בעודו משוטט, ריח מאכלי השבת עלה באפו. נקש הוא על הדלת כדי לבקש להשביע את בטנו ממעדנים אלו. אולם בבית אין איש, אין קול ואין עונה.

לא חשב הלה פעמיים ופרץ לבית. מיד ישב הוא על השולחן והחל לאכול את מעדני השבת: חלה, בשר, סלטים ושאר מאכלים ואף לגם מספר כוסות של יין. עוד העוף בין שיניו, ולפתע הגיעו הזוג לאחר התפילה ופתחו את הדלת ונכנסו. למשמע הדלת הנפתחת לבו החסיר פעימה, הוא הבין שבעלי-הבית חזרו, ולא רצה בשום אופן שיתפסו אותו בקלקלתו, ובאותו הרגע ביקש להימלט, בטרם יתפסו אותו אוכל בביתם. תוך ניסיון ההימלטות, עצם העוף נתקעה בגרונו והוא נפח את נשמתו.

כאשר נכנסו הזוג לביתם, גילו לחרדתם את הגוי מוטל ללא רוח-חיים. מה יעשו? הרי ברגע שיבואו אנשי השלטונות לביתם, יעלילו עליהם לבטח כי הם הרגו את הגוי! הם הביטו ארוכות זה בפני זה מנסים לחשוב, כיצד יוכלו להימלט מהצרה שהגיחה מאי-שם ונחתה על ראשם. האשה התעשתה לאחר דקות אחדות ואמרה לבעלה: "הרי צדיק גדול יש לנו בעיר. פנה אליו וראה כיצד יוכל להושיענו!".

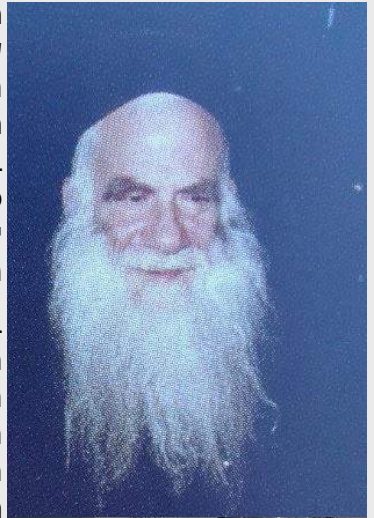
מיד רץ הבעל אל ביתו של הצדיק. באותו זמן הרב היה בעיצומה של הסעודה. פנה הבעל בחשש מה וסיפר, את מה שאירע עימם. הרב חשב מספר רגעים. אודם עז עטו פני הצדיק ולאחר מכן לקח בידו את אחת הכפות שהייתה מונחת על השולחן. נטל את אחד המאכלים והעלה על הכף ממאכלי השבת ואמר: "קח את הכף. פתח את פיו של הגוי ושים בתוכה את המאכל!".

הבעל לא הבין כיצד כף המאכל יכולה לסייע להם להימלט מצרה זו, אך מאחר שהיה חדור אמונת חכמים רץ מיד לביתו, ועשה כפי שציווהו הצדיק. הביטו הבעל והאשה בפני המת וציפו לבאות. לא חלפו דקות אחדות ולתדהמתם הגוי קם על רגליו. משל מעולם לא קרה לו מאומה. השתעל הלה כדקה והביט היכן הוא נמצא. אותות בלבול ניכרו בפניו ולאחר שניות אחדות יצא מפתח הבית. הבעל החליט, כי רצונו לעקוב ולראות מה יעלה בגורלו של אותו גוי. הוא עקב אחריו מרחוק ורואה, כי הנה עוזב הגוי את שכונת היהודים ופונה לשכונה, שבה התגורר.

כאשר הגיע לפתח אחד הבתים, פתח את הדלת ועוד בטרם הספיק להיכנס לביתו, נפל ארצה. מיד קמה המולה סביבו וניסו להקימו ולעוררו, אך ללא הועיל, הגוי מת והם נאלצו לקבורו!

אז-אז הבין הבעל, כי למעשה חזו הוא ואשתו במו עיניהם את תחיית המתים, ועד כמה גדול כוחו של הרבי שנתן חיות לגוי, עד שיגיע לפתח ביתו, כדי ששח וחלילה לא יעלילו עלילות עליהם.

הגאון השקדן רבי עמרם ציון חי אזולאי זצ"ל - נולד ב-ב' ניסן ה'תרע"ט (1918) לאחר שנות עקרות רבות ותפילה נרגשת על ציונו של רבי עמרם בן דיוואן שבמרקו. נקרא ע"ש הצדיק ר' עמרם בן דיוואן והוסיפו לו את השם **ציון** - סגולה לתינוק שמתו אחיו וכן את השם **חי** כסגולה לחיים. בהיותו כבן חמש עלו הוריו לארץ. הפרנסה לא הייתה מצויה, והם חיו בעוני ובמחסור. בשנת ה'תרפ"ה (1924) התגוררו בחצר ישיבת 'פורת יוסף' בעיר העתיקה. כשגדל למד בתלמוד תורה של עדת המערבים ובסיום לימודיו בת"ת, נכנס לישיבת 'פורת יוסף'. בתחילת דרכו בישיבה, התקשה בהבנת הסוגיות והיו מהרבנים שביקשו לעכבו מלעלות כיתה.

באחת הפעמים, לאחר עמל אינסופי, חש עצמו קרוב לאפיסת כוחות. סבר, שבית המדרש ריק. פתח את ארון הקודש ופרץ בבכי מטלטל. "ריבונו של עולם, אני רוצה לדעת את תורתך הקדושה! לא רוצה להיות עם הארץ! עמרם רוצה ללמוד תורה". חבריו מאותה תקופה מעידים כי מאותו עת השתנה לבלי הכר. מעיינות החוכמה שפעו במוחו. שקדנותו הייתה מופלאה, עד שבירושלים היו אומרים בדרך צחות כי **מן הסתם מתחת ספסלו של רבינו כבר התהווה בור**, מרוב השנים שישב ועמל שם ללא הפסק. כונה 'המתמיד של פורת יוסף'. מעולם לא יצא לנפוש.

בשנת ה'תשכ"א (1960) קיבל את משרת הדיינות בעיה"ק צפת ת"ו. לאחר מכן בחיפה ולבסוף שימש כדיין בתל אביב. הסיר את משקפיו בלכתו בדרך ונמנע מלהגביה את מבטו. היה מנסה להשכין שלום בין הצדדים בכל כוחו. גאון בנגלה ובנסתר. סלד מהשררה והכבוד. עד שנת ה'תשכ"ז (1966) למד בבית הכנסת 'אהלי יעקב' בשכונת זיכרון משה בירושלים והיה לומד ברצף במשך עשר שעות תמימות. בתקופה זו סיים את הש"ס עשר פעמים. בהמשך עבר לבני ברק שם קבע את לימודו בישיבת 'אור התורה'. הזדכך בייסורים ונפטר ב-כ"ו אייר ליל ספירת 'יסוד שביסוד' ה'תשנ"ט (1999). חי כ-81 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אביו: הגאון המקובל ר' שלום מרדכי (שימש אב"ד לעדת המערבים וחבר בית הדין הגדול לערעורים). **אימו:** מרת חיה עיישה (מצאצאי צדוק כהן גדול). **אשתו:** מרת רחל אלקיים. **מרבתי:** הגאון ר' שמואל עזראן, הגאון ר' עזרא עטיה, הגאון ר' משה עדס, הגאון ר' יעקב עדס. **חברות:** הגאון ר' שלום כהן, הגאון ר' יעקב כהן, הגאון ר' ישועה עטיה (קבלה), הגאון ר' בן ציון אטון, הגאון ר' אריה לוי, הגאון ר' חיים קניבסקי. **מתלמידי:** הגאון ר' מרדכי אליהו. **ילדיו:** מרת נצחיה (נישאה לגאון ר' יעקב יוסף), מרת סימה (נישאה לגאון ר' יעקב טראב), מרת ברכה רוח, ר' שלום

ל הלן סיפורים המובאים מתוך 'עבדך בן אמתך' שכתבם הנכד, ר' יהונתן ומהם ניתן ללמוד מעט על רבינו: פעם לקח בנו, ר' שלום את רבינו לתל אביב לגה"צ רבי שמעון חירארי זצ"ל, בעל ה'שערי שמעון' כדי לערוך הכרות בין שני הגאונים הצדיקים ושיברכו זה את זה. כאשר יצאו, הצביע רבינו על עקב נעלו של ר' שמעון והפטיח: "שם אני נמצא..." כך הראה ביטול מוחלט של כל ישותו כשראה ת"ח.

אחד מתלמידי הישיבה הצעירים באותם הזמנים היה הגאון המקובל ר' מרדכי אליהו, שהיה מוכשר ובעל מרץ, הוא חיפש מי שילמד אותו חושן משפט ואיווה לו למורה את רבינו. הצדיק הסכים וקבע עימו סדרי לימוד בחברותא בהם לימד אותו את כל תורת חושן משפט, עד שהיה רבי מרדכי מוכן לבחינות. בהגיע העת נבחן רבי מרדכי בהצלחה ובסיוע הראש"ל רבי יצחק נסים התמנה לדיין בישראל ושפט את ישראל בצדק.

כל זמן הלימודים היה התלמיד רבי מרדכי אליהו תמה: "איך זה שרבי עמרם הבקי כל כך בסבכי השיטות אינו ניגש בעצמו לבחינות?". הוא שוחח עימו על כך ורבינו דחה אותו בלך ושוב. **נפשו התאוותה לשקוד על התורה ולא להיות דיין.** קם רבי מרדכי ועשה מעשה נועז. הוא הלך ונרשם לבחינות של הרבנות בשמו של רבינו, ואף חתם במקומו. כאשר קרב מועד הבחינה ניגש אל רבינו ואמר לו מה שעשה.

ר' עמרם ההמום ניסה לסרב, אבל בעצת אשתו הרבנית שהתלוננה על המחסור בבית, ואמרה: "מה בכך שתבחן, ואחר כך תחליט". ניגש והתכונן לבחינות הדיינות בשינון יסודי. טרם כל מבחן היה מתפלל לה' בדמעות ובתחנונים, לבל יבייש את אביו הגדול, הדיין הנודע ר' שלום אזולאי זצוק"ל. גם לאחר שעבר את הבחינה בידיעה מקפת ויסודית, לא התאוה למשרה ורבנות. הוא ביקש להמשיך ולשבת בשלווה ולשקוד על תלמודו האהוב.

יפרה רעייתו לחתן נכדתה הגאון רבי אברהם בן חיים שליט"א: "שנתיים קודם פרישת רבי עמרם לפנסיה, הגיעה לו הצעה מפתה להתמנות כאב"ד בתל אביב, דבר שיגדיל את משכורתו ואת הפנסיה שלו לשארית חייו. מה גם שבזה יוכל להאריך את ימי משרתו ולדחות את פרישתו לפנסיה. רבי עמרם סירב בכל תוקף. הוא טען בכאב: **"בגלל דאגתך לפרנסה התמנית לדיין ויצאתי 'בטלן', היה לי מספיק... רצוני להשלים את הזמן הקצוב לי ולחזור לתלמודי..."**

גאוני דורו דיברו רבות בשבחו. חכם יהודה צדקה התבטא: **"אם אפגוש ברבי עמרם ברחוב, לא אברך אותו ב'שלום' בקול רם, משום שייאלץ לענות לי, ובוודאי יש בכך משום 'ביטול תורה'"**. חכם בן ציון אבא שאול אמר: "שווה לבוא לבני ברק רק בכדי לחזות בפני קודשו של רבי עמרם". ואף מרן הראש"ל רבינו עובדיה יוסף, היה נרגש כולו, כאשר היה נפגש עם רבי עמרם: **"באנו לקבל פני שכינה!"**, אמר. תודתנו לנכדו, הרב יהונתן יוסף על ששלח לנו את החומר

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו